Број 62. У Новом Саду, у уторак 18. марта 1908. Година XLIII.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 пот. за четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. на четврт године 9 круна 75 пот.
За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за цела године 2 круне, на целу годину 4 кр. а за стране земље годишње 6 круна 50 пот.
Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

За огласе плаћа се по 12 пот. сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „За таве“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Један заблудели „политичар“.

На босанско херцеговачком вечеру, које је босанско херцеговачко удружење одржало 20 фебруара овде у Београду, држао је др Ј. Скерлић политички говор о Маћедонији и Босни и Херцеговини. Тај свој говор је др. Ј. Скерлић протурио у босанске листове, и тиме је своје у говору изнесене мисли саопштио и публици српској ван краљевине, и тиме даје повода да се треба позабавити у том говору изнесеним мислима.

Др. Ј. Скерлић се до данас бавио књижевном критиком са врло разним успехом. Успесима има много да захвали и својим личним везама и симпатијама, које дугује Српство Београду. То је могло проћи и без велике критике јер на послетку књижевна критика ако не уроди плодом, није опасна по Српство, али политичке мисли Скерлићеве, које је изнео у шири круг публике не смеју остати неопажене тим више, што те засецају у животне интересе Српства.

Износимо овде главне мисли Скерлићеве о Босни и Херцеговини:

Срби из Војводине, који су пре шездесет и седамдесет година били учитељи нама у Србији, били су пре двадесет и пет година учитељи Србима у Босни и Херцеговини, и они су их упутили у своју стару бесплодну и преживелу борбу око цркве и за њену автономију.

Даље наставља Скерлић: Млади (у Босни) су сасвим другаче схватили народну борбу.. У првом реду они су се отресли терета историјске романтике и ставили се на гледиште стварних, материјалних интереса нар дних. — Ту се спомињу даље неке теократске идеје, неке за својим временом заостале генерације, млађа генерација, млада интелигенција, верска секта. А за тим се мење у уста тој млађој генерацији — у нашим домаћим католицима ми гледамо своју рођену браћу, са којима ћемо да делимо добро и зло — заједно са нашим муслиманима и католицима, као Босанци и Херцеговци ми хоћемо заједничку борбу.. Даље наводи још и тековине финанцијалне и пољопривредне наше браће у Босни и Херцеговини.

Скерлић износи и погдекоја факта, али их криво тумачи, износи своје погледе али сасвим нетачне, а све је прожето једном лажном идејом, идејом младих, омладине, која као да је створила преокрет у босанско херцеговачкој политици без вођа.

Да ова мисао није стара утопија, крива дедукција из његове југословенске идеје, ми би казали, да Скерлић има непоштене намере, јер како се може другачије тумачити омаловажење рада вођа народних у Босни и Херцеговини па тек како оно омаловажење цркве, школе, вере православне и њезин значај у борби српског народа ових земаља. Још би мање приписао сав успех у народној борби омладини, која је управо и на економном и привредном пољу наставила рад вођа тамо, где су ови заједно са омладином наново прегли.

Не зна Скерлић ни то јер је мало искусио, да српски народ у Босни и Херцеговини са православном вером и народном школом или постоји или без ње пропада Ко се добро сећа почетка народне борбе Срба Босанаца и разуме ствари, то ме је данас историјски факт да се српски народ тих земаља баш у црквеном и школском питању скупио на заједнички рад и што је по живот наше браће тамо важно: ту се организовао.

Но ако ово није важно за Скерлића онда ће тек признати, да српски народ у тим земљама није добио црквене статуте и школску управу, у митрополију, у богословију, у цркву би се увукла земаљска влада и удешавала све према интересима аустријске политике а у школи би нам најпре подјармила учитеље па онда читава будућа поколења отровала, онемогућила, убила за народну борбу.

Тек са успехом на црквеном и школском пољу добио је српски народ у Босни и Херцеговини чврсто тло под ногама, одакле је могао ту у борби очеличен и организован да пође даље и на економски и политички рад, и на организовање целог српског народа и заједничког рада са муслиманима.

Ово су јасне ствари сваком ко познаје босанско-херцеговачке прилике. Шта онда хоће Скерлић са очитим извртањем факата, набеђивањем на вође народне од којих би се многи омладинац Скерлићев могао постидети.

Скерлић се с потпуним неразумевањем дотиче и црквеног и школског питања у бившој Војводини, и чак се баца блатом на тај рад. Шта хоће тиме? Данас је у моди у Београду хвастати се родољубљем босанским, југословенством, са слогом према Хрватима али и то се чини из тежње да се дође на лак начин до популарности. Пошто по то бити љубитељ босанског питања, пријатељ Хрвата, презирати бившу Војводину и одрицати се — Маћедонију! За љубав Бугара!! То је ето ново омладинство! Југославија!

Колико је све ово утопија што Скерлићеву главу обезумљује, опија и чини да овако говори, за доказ наводимо Скерлићево излагање у овом говору о Маћедонији.

Једна од најкобнијих грешака наше националне политике је то, вели Скерлић, што се Србија упутила у Маћедонију. Ту смо се упустили у братоубилачку борбу са Бугарима и начинили од те несрећне земље једно велико згариште.

Овде хоће Скерлић да се умили Бугарима, пардон не Бугарима, већ Југославији али каковим средствима?: Скерлић све наше појмове националне политике окреће тумбе. Оно што сваки Србин држи за спасоносно по Српство, за поштено, Скерлић назива грешком, и то све само зато, да се он прикаже као преставник „трезвене“, „напредне“ и не знам какове српске омладине, која ће за бога препородити Српство, али зато да се свако клања том телету али не од злата.

Све мисли изнесене јесу утопије Та омладина, чију књижевност мисли Скерлић да је написао и Југославија те омладине, над којом стоји сам он, јесте нешто тамно, мутно, нејасно као сни буновна човека. Хрвати су некада хтели нешто слично али су кроз Југословенство хтели да од Загреба створе центар културе свих Словена на Југу и т д. То је јасна тенденција. А шта хоће Скерлић? Он на то не зна одговорити. Па да га запитате како се слаже његова политика са том Југославијом? Он сања о Југословенству а одриче се Маћедонаца, тражи с Бугарима пријатељство док ови истребљују српски жи-

ПОДЛИСТАК.

ТЕТКА ФЕМКА.

У осамнајестој години, кад сам положио испит зрелости, врло сам волео светска уживања: пушити, вграти, јашити, црну каву сркати, шта више (сад већ смем признати) да сам и једну девојку волео. Истина, она ме је навела на то, јер ми је она прва бацила за врат груду леда, али други пут сам је ја пољубио под једним дудом. Доцније поред пећи и међ лугошима од грожђа.

Мислио сам да сам велик јунак као: Одисеј, Касанов или ти Абелард и одлучио сам био, да ћу писати епос о мојој љубави.

Непријатељи ми нису допустили, да свршим свој посао: говорили су против мене мојој матери; наговарали су је да ме пошље у Барањску жупанију у Гету, к тетки Фемки, пре него што сам могао извршити — за мој епос и у корист моје љубави, своје највеће јунаштво: да отрујем Гарова.

Признајем, да није змај био тај Гаров, али је и од троглавог змаја боље пазио на моју суседињу Катицу. Увек је за нама мишао, а кад би се ја дотакао Катиде, одмах је режао. Гадне је зубе имао, као какав лав.

На срећу чика Драгутин ме је научио, како да отрујем Гарова: да га нараним са сунђером испрженим у масти. То воле кер и тако отече да пукне од тога, као ваздушна лопта.

Сунђера и масти сам већ имао, само пржити нисам знао. А и о томе сам се већ досетио. Поверио сам моју велику тајну Верици, нашој служавци, она ми је обећала, да ће ми испржити сунђер у мрвама од земичке, за десет новчића.

Већ сам јој и новце предао, за обећани посао, кад ме је врло изненадно одзвала мати.

— Мили сине — све до сад сам размишљала о томе, с чиме да те наградим за изврсну сведоџбу зрелости: отићеш тетки Фемки у Гету.

— Јух! — повикао сам нехотице. — То није награда за мене. Тетка Фемка је врло строга и досадна, ако ме зацело хоћеш да наградиш, допусти ми, да код куће проведем одмор.

— То не може бити, Христо — рекла ми је строго мати — тетка Фемку не смемо занемарити, треба да гледимо, да је задобијемо... Ако хоћемо да ти будеш »наследник« имања њенога.

Нисам разумео ствар.

— Какав наследник, да будем ја. Тетка Фемка има троје деце...

— Јесте, само ће сви помрети, — тумачила ми је брижљива мати. — Сирота Зорка изгледа да је јектичава. А Иса водену главу има, Стеван је додуше здрав само је велика пијаница. Зацело ћеш ти наследити Гету, ако тетка Фемки ласкаш, тако да јој се с тим ласкањем допаднеш.

— Не, не, мени не треба имање тетка Фемкино.

— Ох ти лакомислени деране! — узвикала ми се мати. — Знам ја зашто се ти бојиш тетке Фемке. Јер се тамо мораш учтиво владати. Зато ћу те баш и послати, да се научиш сваког реда.

Добро сам знао, кад ми мати што предложи, да то мора тако остати. Верици сам рекао да не пржи сунђер; кад сам се са Катицом опраштао, очи су ми биле пуне суза, истога дана спремио сам и хаљине за пут а остале сам спаковао.

Сутра дан сам већ на путу био према Гети. На станици Мухачкој изашао сам из лађе, оданде до Гете требало је добра два сата, кад је суво. Јер кад је блато било, волове су морали упрегнути пред коње. Пошто је блато било кад сам се још од куће кренуо и мене су на мешовитом екипажу возили — за кратки пет сати смо стигли.

Гладан сам био као вук, кад сам стигао у Гету, осим тога сав блатнав, јер смо се три-

вал у Македонији и прете Србији ратом присаједињује Босну и Херцеговину Србији а са Хрватима тражи слогу. Са оваком наивношћу политизирати, то је дисквалификовање свију доктората, и српског универзитета што би још мала штета била према оној другој, наиме, што Скерлић има читаву легију присталица у професорима велике школе и политички необавештене омладине

Када би могли да кажемо Скерлић је залутао на политичко поље, па не може да нађе пута, то би још добро било али овај политички букварац данас овим утопијама у руци, а до дрскости ослобођен онима иза леђа, почиње да терорише не само српску јавност у Србији, већ и у Босни и Херцеговини,

То би била велика несрећа, када би овако утопијама опијен човек могао да задобије српско јавно мњење, да створи омладину.

Нисам компетентан да сам изречем суд, али нека о овоме проговоре и други меродавни.

Скерлићев школски друг.

Кроз Велику Хрватску.

„Обзор“ је недавно донео географску карту за нови „Ориент Експрес“ („Orient express“) Париз Солун. Дивна замисао, (куле у ваздуху). „Обзор“ се позива (запенушен од радости) чак на неки плаћени париски листић који брани ту пругу, те тим иде тобоже на руку велико хрватској идеји.

Како сам „Обзор“ каже, тај ориент експрес требао би проћи кроз средиште Велике Хрватске кроз бели град Загреб (Приметити морам, да неће стати ни на државном ни јужном колодвору него ће претворити уредништво „Србобрана“ у станицу жељезнице која вози идеју продирање на исток „Drang nach Osten“.)

Наравска ствар, један орган коалиције сме то слободно писати, и томе се веселити, јер је уверен, да ће самосталци као чланови те исте коалиције превидети то и зато што су то тобоже превидели, неће ни одговорити у свом „Србобрану“ него ће све лепо прећутати

Дигла се цела хајка! Чак и сарајевски хрватски т. ј. Штадлеров „Дневник“ да по манита од весеља.

Он је до душе и до сада брутално писао али овако сигурно не!

Замислите што тај папин мезимац прориче! Ништа друго него у кратко ово: Кад Муслимани прогледају, увидеће да су Хрвати! (?) Онда ће у Босни стојати Хрвати прама Србима као 5 према 4, Велика Хрватска ће се остварити (?) а кад кроз њу пође ориент експрес за Солун доћи ће на глас светских држава

Лепа замисао само би је требало остварити

Али Муслимани су (на жалост Штадлерову) прогледали и увидели, да нити су били нити ће икад бити Хрвати

Још и сад самосталци не виде, да се српском народу вешала спремају! Изгледа као да се и сами веселе, да ће се створити „Велика Хрватска“.

А сад да се мало повратимо на ствар.

Тај би експресни воз (тобоже), требао да иде прошавши Загреб те улазећи у велико хрватску Босну, од Босанског Брода преко Сарајева на Увац, Митровицу, па и чак на Солун.

Јест Солун је леп! Али за Аустрију и Велику Хрватску ће бити увек кисело грожђе. Разгледајмо само терен који би ова американска замисао требала проћи

Може ли железница уског колосека поред оваких запрека и вијадуката возити један светски експресни воз? Држим да не може!

Кад данашњи најбржи босански воз треба од Босанског Брода до Сарајева, које је удаљено до близу 300 километара 10 сати, то би могао (бити имајући) ориент експрес воз на прузи уског колосека ту даљину у најбољем случају за 1 сат раније проћи.

Сад ћемо на Увац! До њега је већ аустријска жељезница (вратоломија) готова. Како ће овде проћи велико хрватски ориент експрес?

Никако! Ту ће направити у 1 сат толико километара колико пешак у пола сата Очевидац те пруге мора да се зграђа и да рађе пешке иде.

Страшна је то пруга. Ја сам је прошао и видео први тунел т. ј. тунел Фрање Јосифа I над Сарајевом — Сарајево једва се са те висине видило. Језа ме прошла и вратих се кући — Како мора тек бити путницима који у оној провалији гледају сваки час своју смрт.

То је још красан терен, али од Увца до Митровице не би ни теретни воз могао сигурно стићи. Не чудимо се познатој глупости и смелости „Обзоровој“ да се као коалирац може овакој безумности радовати. Он као праваш мора да буде носиоц продирања на Исток јер у том продирању гледа он темељ Велике Хрватске. Чудимо се само француском листићу који би овако луду замисао својим пискарањем хтео да потпомогне

Могло би се ту много и много написати, али пустимо то на страну па констатујмо ово троје:

1.) „Обзор“ орган српско хрватске коалиције прети јавно иступом из те коалиције, ако дођу српска питања на ред! (Он овако мисли: „Нема Срба у Хрватској“ а ове назови Србе држат ћемо у свом колу док нам буду од помоћи, али под уветом да од нас ништа не траже)

2) „Обзор“ орган те исте по српски народ у овим земљама несретне коалиције са радошћу црта у свом једном броју план Orient expressa Париз, Беч, Загреб, Сарајево, Митровица, Солун, и ако зна, да би том жељезницом постала Хрватска ћупријом продирања на исток и помогла уништење српског народа.

3.) „Србобран“ (који се сам бар тако назива) не осврће се на ово Њему је све једно! Како Српство? како што? дај ти нами штипендије а Српство је споредна ствар! „Србобран“ одобрава мисао Велике Хрватске.

Ово троје смо само требали да нагласимо а сваки свестан Србин ће видети куда га заслепљени самосталци воде.

Куда? У пропаст!

Не треба Срба, не треба Српства, ми смо са Хрватима један народ (само док нам иду на руку код избора за сабор и пештанске штипендије!) То је девиза Светозаровог стада — Али вараш се Светко! Српски народ је уз српску народну радикалну странку а то ће се и код идућих избора за српски народно црквени сабор показати делом. Не надај се и том да ће твој Богдан бити опет биран у вежбаници српске учитељске школе у Горњем Карловцу. Свесни Речани, Загрепчани и Карловчани упути ће га преко пута у Фрањевачки манастир, јер дотле ће већ самостална политика бити сасвим јасна и Срби ће увидети да си их у понор повео.

Где ћеш али ти „Србобране“ бити кад те народ упозна? Нигде!

Народ ће те уништити!

Н. Ј. Л

Нови Сад, 18. марта.

Потврда закључака српског народно-црквеног сабора. „Пештански Лојд“ доноси: У аудијенцији, којом је угарски министар председник Векерле био јуче примљен од владара, дао је краљ свој пристанак на закључке српског народно црквеног сабора и пристао је на предлог владе да се именује администратор за карловачку митрополију.

Нови Сад, 18. марта.

Самосталци и Босна и Херцеговина Од једног пријатеља из Загреба добијамо извештај, да Хрвати тврдо рачунају на самосталце, кад је реч о Босни и Хер-

---

пут извртули на путу, доцније сам се већ и љутио, јер сам непрестано мислио на Катицу. Не треба се чудити, што сам међ таким приликама заборавио тетка Фемку пољубити у руку, зато ми је тетка по сата читала. Бадава сам се изговарао, да сам гладан, морао сам слушати ону досадну орацију.

— Теткице — молио сам је при крају, — не срдитесе, врло сам болестан.

Камоли среће да сам се пре сетио те добре идеје. Тетка Фемка се одједаред променула у лицу. Видело јој се из очију, да се поплашила.

— Видиш, сине мој, зашто ми ниси пре казао?... Сад видим, да си за цело болестан... Шта ти фали? Врло си мршав и блед као зид... Зацело већ и крв пљујеш. Пљујеш ли крв?

— Одавно већ пљујем, — лагао сам безобразно, да ме жали.

Добро сам рачунао. Тетка Фемка ми је опростила. Одма ми је и јести дала, кромпира са маслом. Добио сам и теја. Истина, тој је био од траве св. Петра (са обзира но моју јектику) горак као пелен. Бар нисам умро од глади. Сетим се да је у реду да питам за здравље деце тетка Фемкине.

— Да ли је здрава Зорка, Иса и Стева?

— Богу фала здрави су сви, само су врло несташни. Зорка сад учи француски, Иса је пао из латинскога, па се спрема да полаже. Стева јаши и тако скраћује време.

— Волео би их пољубити, — рекао сам љубазно.

Тетка Фемка се збунила, једва је некако на фини начин рекла, да јој нељубим децу, могу добити од мене јектику.

— Право сте рекли, — слагао сам се са тетком — кажу, да је јектика врло прилепчива.

Тетка Фемка ме је тешила.

— Прилепчива сине, зато се не бој да ћеш умрети, само пиј теја од траве св. Петра а мати нека ти гоји керове и са керећом масти нека ти кува. Кажи јој...

— Казаћу јој...

Тетка ме је врло заволела. Пре вечере је допустила да се картам са Исом и Стевом. Круну сам искартао од њих, главати Иса је плакао од једа, а Стева је непрестано гунђао. Само се Зорка радовала губитку њиховом. Јер се она хтела забављати са мном.

— Чујеш Христо, зашто ме ниси пољубио, кад сам ти сестра од тетке?

— Ја би те радо пољубио, — рекао сам јој — само тетка не дозвољава.

— Зашто?

— Што сам ја јектичав.

Лукава је била Зорка, непрестано се само смешкала.

— Фалити, немој да кажем шта.

Дотле ме је једила, док јој нисам жељу испунио. Да не мисли да сам глупав, пољубио сам је баш на баштенским вратима. (Сирота Катица, да зна шта сам радио, ископала би ми очи!)...

Истога дана није се више ништа важно догодило. За вечеру смо добили: чорбу од кима и опет кромпира.

Око девет сати сам добио једну шољу горког теја, затим ме је тетка стрпала у постељу.

Сутра дан су ме већ пробудили у шест сати. Доручковао сам каве, и опет оног горког теја, после доручка послала нас је тетка у башту да јој не сметамо...

И ручак је исто тако слаб био, као вечера и доручак. Одлучио сам, да не могу издржати ни два дана више код тетке Фемке, пре ћу побећи...

Јесте, да није Зорка опазила моје нерасположење. Ласкала ми је, тешила ме је и непрестано ми је гладила руке, једном речи заљубила се у мене.

Лепа је девојка била Зорка, бојао сам се да је нећу заволети, и да ћу постати неверан мојој Катици.

То нисам хтео чинити. Скупио сам сву своју енергију и рекао сам Зорки:

— Опрости ми Зорице, ја те не смем волети, јер већ волем једну другу.

Сад сам тек видео, каква је љута девојка та Зорка.

Без икакве учтивости почела је викати, да њој ни не треба такав чемеран, јектичав човек, као што сам ја, ни мати јој не би дозволила, да се уда за мене, јер ћу ја скоро умрети, а они ће насљедити липовачко имање, које је после смрти мога оца остало мени.

Слатко сам се смешкао и запитао сам је:

— Од кога си чула то?

— Од маме, ако хоћеш да знаш.

Но лепо стојимо, мислио сам у себи. Мати ми чека смрт деце тетка Фемкине, да ја на-

цеговини. Најглавнији људи хрватских странака говоре: „Кад дође до анексије Босне и Херцеговине самосталци ће бити с нами. Они морају. — И то је узрок, вели наш пријатељ, зашто су чак и хрватски Франковци онако одушевљено гласали за кандидате српске самосталне странке.

Наш пријатељ из Загреба јавља нам ту вест као новост. Међутим самосталци не крију то много. Једино што још не пишу о томе у свом „Србобрану“. Али у народу већ раде на томе. Н пр Врховац управитељ карло ачке гимназије председник српске самосталне странке у Карловцима јавно говори: — Та зар не би боље било, да Босна и Херцеговина, све до Солуна па и Србија и Црна Гора потпадну под Аустро Угарску? Кад би се све то здружило, а ту је још и Далмација, онда би Срби били у аустро угарској монархији јаки фактор

„Самосталство“ нам све отвореније излази пред очи. Они из нечијег џепа већ не могу напоље. Хрватски политичари то најбоље знају, кад кажу: — Они морају.

Сремски Карловци, 18. марта.

Смеј у Карловцима Код нас у Карловцима је смеј, али такав смеј, каквог још није било Тај смеј траје, од како нам је дошао до руку јучерањи „Браник“, а још ће нас дуго и дуго одржавати у најбољем расположењу.

Ако је и од „Браника“ и Полита — много је. Као што је познато „Браник“ се већ одавна не нада ничему од српског народа. Та је већина олош и радикал. Али се, како вели, надао, да ће епископи бранити и одбранити угрожени ред и мир Сад су, вели „Браник“, и они устукнули. Али „Браник“ још не очајава. Сад се нада у друге. Сад истиче као будуће спаситеље цркве и народа поименце ове заслужне мужеве. Чујте само: На првом месту архимандрита Видицког. Па онда архимандрита — Анатолија Затим Лазу Обреновића општинског бележника карловачког, па архиђакона Макарија Гавриловог, па Милана Вујића познатог бившег бележника ковиљског, па Максимилијана Хајдина, па дворског економа — Методија Суботиног Ти данас једино бране наше угрожене народне светиње и ти ће их одбранити

Познајете ли Макарија?! Па Методија Суботина? Па Лазу Обреновића? Па Милана Вујића? Па онда Видицког и Анатолија?! Познајете ли те величине, на којима од сад лежи будућност наша?! Ако ма једног међу њима познајете, ви ћете разумети и онај смеј, онај грохотан смеј, који се разлежеше по Карловцима, а ми их овде познајемо и — све И Макарија и Методија и Лазу ООбреновића и друге и друге

„Бранник“ се „превазишао“ Било је у њему баш свачег, али од кад излази па до данас, , бвако му што још није испало за рукомм Нека му је искрена хвала. У овим тешпким данима никоме не би успело да нас оввако слатко насмеје, као „Браniку“. — Нека би постојао још дуго и много, и он и његов мудар и родољубиви директор наа — „општеје увеселеније“.

Политички преглед.

Енглеска о Маћедонији. Како из Лондона јављају, енглеска је влада издала т. зв. белу књигу о Маћедонији. На првом је месту реч о предлогу Енглеске, како већ једном да се успостави у Маћедонији ред Наглашује се, како је већ цео свет почео долазити до тог уверења, да велике силе нису кадре или неће да створе реда у тој земљи и да сатру већ једном данашње жалосне прилике у њој. У енглеском предлогу се вели, како би велике силе требале да зајемче главу новог управника Маћедоније, то је потребно с тога, што би онда био независан од турске владе. Даље би се имала турска војска у Маћед нији знатно смањити, тиме би се прилична свота новаца уштедела и могла употребити за успоставу новог управног реда и интегритет Маћедоније У свом брзојаву марта месеца о. г. енглески државни секретар Греј изриче мишљење, што велике државе децембра прошле године изјавише, да нису у стању, да пристану на смањивање турске војске и образовање жандармерије у Маћедонији На одговор Русије и Аустроугарске, да садашње прилике нису згодне за нове предлоге, примећује Греј, да баш данашње прилике у Маћедонији неминовно изискују, да се велике силе одлучно умешају и створе здравије стање Одлагање тога значило би дати одушке и продужити данашње анархистичко стање, а велике силе излажу себе том оправданом прекору, да су потпуно равнодушне према јадима и патњама маћедонског грађанства.

Ова одлучна изјава Енглеске изазвала је у Бечу и Берлину велико негодовање и узрујаност

Билов у Бечу. У недељу и понедељак био је у Бечу немачки државни канцелар Билов Иако је изјавио, да је главни циљ његовом путовању да врати посету аустро угарском министру спољашњих послова Еренталу, ипак је било речи и о политици. Билов је изјавио, да је у свима питањима међународне политике постигнут потпун споразум. Обе државе иду за одржањем мира и за одржањем споразума са великим силама.

Вести из места и са стране.

Седница самосталних радикала.

У недељу у три сата после подне одржали су самостални радикали седницу у уредништву „Одјека“. Претресало се питање новога трговинскога уговора и какво становиште да заузму самосталци према њему, управо да ли да воде опструкцију. Седница је трајала до 8¼ у вече. Гласало се тајно. Исход гласања још није објављен.

Концерат Лоранда Фратера.

Сутра у среду даваће у свечаној дворници Хотела Мајера бивши хусарски капетан Лоранд Фратер један концерат. Фратер је познат као добар певач. На клавиру ће га пратити Карло Стефанидес, уметник са вратиславске опере. Карте се могу унапред добити у Хергеровој књижарници.

Ожењен а без жене.

У једном ирском селу био један сељак заручен једном девојком из села читаву годину дана. Али зао случај је хтео, да је он после годину дана морао преселити своју љубав. Заволео је другу девојку и хтео је и да се ожени њоме. Али на то нехтедоше пристати ни сеоски поп ни владика. Исто тако се томе противила и девојачка родбина и претила младожењи. Али то све не поможе. Он не послуша никог и венча се по цивилном закону у једном оближњем селу. Кад се вратио, славио је свадбу до поноћи. У то доба рупише тридесет преобучених људи у кућу младожењину и приморaше под претњом оца младина, да пов:де ћерку кући. Одо то доба не да село, да венчани живе заједно. И тако младожења не може да дође до жене.

Виолинола.

Познато је да је свет измислио машинерије, које и саме ударају у клавир те клавир свира сам од себе. Али је сад неко изумео справу, да и виолина свира без човека. Место гудала има неколико танких плочица, које једна машинерија превлачи преко жица, а по врату од виолине спуштају се, опет машинеријом, никлена дугмад. У Лондону је већ основана и фабрика за производњу ове врсте виолина, које зову виолинолама.

Благо у врећи.

Пре неког времена умро је у Немачкој један ципелар у највећој сиротињи. Он је са својом старом матером живео у највећој оскудици. После његове смрти пресели се његова мати у болницу, и осећајући се слаба, позове калуђерицу, што је неговала, и рече јој да оде у њен стан и нека потражи у њеној сламњачи једну врећу, у њој ће наћи мало новаца. Ова то и учини и нађе у врећи до 24.000 круна.

Доброчинства у Енглеској.

Чуло се у јавности, како се у Енглеској у последње време не оставља толико у добротворне сврхе као пређашњих година. Ових дана је изашао годишњак филантропије (човекољубивих дела), и из њега се види да она тврдња не стоји. Сума, што се годишње издаје у добротворне сврхе порасла је у току од десет година (1896—1906.) за читавих 46 процената, а становништво је порасло само за 10 процената. 1896. године издано је у Енглеској на добра дела око 203.000.000 круна, а године 1905. око 298.000.000 круна, и то на болнице око 75.000.000, нешто мање на мисије (мисионари преобраћују незнабошце у хришћанство), а остало на домове за сирочад.

Попушени милијони.

Управа монопола дувана издала је податке о приходима од продаје дувана год. 1907. Приходи износе свега К 122,679 430, а за К 2,897.321 више него године 1906. Продато је свега 36.620 килограма бурмута, 587.621.840 килограма дувана за пушење, 559 милијона комада цигара, 1786 комада цигарета, 166.950 комада хавана-цигара.

Сечење гвожђа пламеном.

Једна од најдивнијах тековина новијег времена јесте проналазак, да се челик сече пламеном. Пламен се добива од водоника (хидрогена) и кисеоника (оксигена), и може за један минут пресећи једну шипку дебелу 30 милиметара у дужини од 200 до 300 милиметара. За ово знају и вештији разбојници, те се служе тиме при обијању великих каса, као челичних трезора.

Сељак и осигурање.

Путник једног осигуравајућег друштва осигурао од ватре кућу једног сељака. Сељак ће, кад је већ примио полицу (листу), запитати путника, шта би он добио у име осигурања, кад би му кућа сутра изгорела. Овај одговори: Три до четир године затвора

Брзојави „Застави“

Стигли 17. марта.

Угарски сабор.

Будимпешта Десиденти продужују опструкцију, а поговара се да ће сутра доћи да опструишу и посланици Хрватске и Славоније.

Кошутова аудијенција.

Беч. Кошут долази у Беч вечерас. Сутра ће ићи код краља у аудијенцију да захвали на одличију и извести га о текућим пословима.

Главни уредник: Јаша Томић.
Одговорни уредник: Константин Брадваровић.

Трговина.

НОВИ САД, 18. марта 1908. године

Пшеница прве каквоће 22 к — до — к. — п.	све од 100 клгр.
Пшеница нова 21 к. 60 п. до 21 к. 90 п.	
Пшеница средња 21 к. — п. до 21 к. 40 пот.	
Пшеница лакша 20 к. 60 п. до 20 к. 80 пот.	
Наполица нова — к. — п. до — кр. — пот.	
Јечам 14 круна 60 пот. до 14 кр. 80 пот.	
Зоб нова 14 кр. — пот. до — кр. — пот.	
Кукуруз у зрну н. 12 кр. 20 п. до 12 кр. 40 п.	
Кукуруз у клипу н. — кр. — п. до кр. — п.	
Маст 136 кр. — п. до — кр. — пот.	
Сланина 136 кр. — пот. до — кр. — п.	
Сланина паљена 136 кр. — п. до — кр. —	

следим имање њихово. А тетка Фемка се узда да ћу ја умрети а да њена деца наследе имање моје.

Одма сам сео и написао матери следеће писмо:

»Слатка мати!

У гостима се врло добро осећам, тетка Фемка ме скоро обожава. Али само зато, што мисли, да сам јектичав и да ће њена деца наследити Лаповицу. Осим тога врло је брижљива према мени: од јутра до мрака непрестано пијем тај од траве св. Петра и непрестано ми се прети са керећом масти. А Зорка се опет заљубила у мене.

Мушкарци су дебели и тако су здрави, да и коњски висељак једу. Цео дан пасу на ливади. јер код куће не добију доста јести.

Иначе се добро осећам. Волем бити овде, Зорка је врло љубазна и добра према мени. штета само што је јектичава.

Љуби те и грли твој син:

Христифор.“

Ни Синон, који је увукао дрвеног коња у Троју, не би могао лукавије писмо написати. Други дан место одговора на моје писмо добио сам брзојав: »Дођи одма кући. Љуби те мати«.

Трећи сам дан био већ код куће и отровао сам Гарова са испрженим сунђером... А епос сам већ почео писати...

Шарок, 1908. год.

Превела: **Вида Милићева.**

Позив.

Српска земљорадничка задруга у Ђурђеву (удружење са неограниченом одговорношћу одржаће 8 редовну главну скупштину 7. Априла 1908 у стану задруге у 2 сата после подне са овим дневним редом:

1. Избор перовође.
2. Избор два члана за оверовљење записника.
3. Разрешење задруге. 365 1–1

У Ђурђеву, 27. марта 1908.

Пајо Черкезов пословођа — **Стеван Шовљански** претседник.

14302. szám/tkv. 1907.

Árverési hirdetmény.

A titeli kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy özv. Trifkovics Kosztáné szül. Szlávnics Erzsébet ujvidéki lakos végrehajtatónak — Drlyacsin Dusán boldogasszonyfalvai lakos végrehajtást szenvedett ellen 1800 korona tőke és jár. iránt folytatott végrehajtási ügyében a titeli kir járásbiróság mint telekkönyvi hatóság területén a boldogasszonyfalvai 77. számu betétben Drlyacsin Dusan nevén felvett A. I. 1–3, 342., 343. és 344. hazszámu 513. □-öl szőllő a beltelekben, 130 □-öl kert a beltelekben és 410 □-öles udvarral biró 214. ö i. számu ház 760 korona, † 1. sor, 1471. hrszámu 6 h. 72 □-öl szántó a Za Járkom dülőben 2146 korona becsáron nyilvános árverés utján el fog adatni.

Határnapul az 1908. évi április hó 9-ik napjának délutáni 3 órája Boldogasszonyfalva község házához kitűzetik, oly hozzáadással, hogy az ingatlan ezen határnapon a becsáron alol is el fog adatni.

Kikiáltási ár a fenti becsár a melynek 10%-át venni szándékozók készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi 3333 számu igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t. cz 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről szabályszerű elismervényt átszolgáltatni kötelesek.

Vevő köteles az árverési vételárat 2 egyenlő részletben és pedig az elsőt 15 nap alatt, a másodikat 45 nap alatt az árverés napjától számitva és pedig mindig az ásverés napjától számitott 5%-os kamatokkal együtt a titeli kir. adóhivatal, mint birósági letétpénztárnál lefizetni.

Kelt Titelen, 1907. évi november hó 27-ik napján.
A királyi járásbiróság mint telekkönyvi hatóságnál.

Dr. Petrovics kir. albiró.

366 1–1

ПРОДАЈА КУЋЕ.

Кућа са плацом, на ћошку, на којем се може зидати доста станова продаје се из слободне руке. Налази се у Доситијевој улици, број 6. Обратити се на власника у истој кући у Новом Саду.

361 1–2

ГОСТИОНУ
„ЗЛАТНОГ ОРЛА“

која се налази у **ОСЕКУ у дугачкој улици**, преузећу већ 1. априла, п. р. и молим како господу трговце, тако и господу занатлије, да ме препоруче и својим раденицима а особито онима, који немају кошту код својих господара; поред добре коште неће фалити ни добро пиће.

А молим и браћу из околине, који колима долазе, да ме својом посетом удостоје; поред горе већ наведеног, наћи ће код мене удобну шталу, шупу и обор.

Са особитим поштовањем

Милан Винковић гостионичар.

362 1–3

ПРЕДАЈА ТРГОВИНЕ.

На врло добром месту у Великом Бечкереку (у Градској улици) од 1. маја п. г. предаје се под повољним условима

ОМАЊА ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

која у истој кући већ осам година са дозволом трафике постоји, а прави 18—20.000 годишњег обрта. — У истој кући поред трговине, врло је добро место још за **бирт и касапницу** за које и повољне просторије има. **Иста је кућа евентуално и на продају** ради другог предузећа. — Ближе извешћа даје:

ЈОЦА БЕРКОВ
у Великом Бечкереку, Кинижа-улица, у Грчићевој кући.

261 3–3

„Српско Братство“

једина је задруга, која поред исплаћивања посмртнине од 1 000 или 2.000 круна води бригу и о сирочади. Срби родитељи, ма које вјере били, будите што прије редовни чланови; а имућни се Срби моле, да буду пријатељи српске сирочади, па да се упишу за добротворе (који само једном плате 100 круна) или за подупираче (који сваке године плаћају 6 круна). Уписе прима Управа (Zagreb, Ilica br. 7.), а и повјереници, гдје их има. 12 35—50

ПЛЕМЕНИТЕ РУЖЕ!

Врло јефтине! Изврсне сорте!

Ове при земљи каламљене (у корен) изврсне и непрекидне цветачице, које се лакше загрћу и не страдавају зими тако као оне на високом стаблу, имам у 25 најопробанијих сорти и дајем:

100 ком без имена К 25·—
50 ком. без имена К 13·—
25 ком. без имена К 7·—
10 ком без имена К 3·—

Таблицом означене тачним именом су 20% скупље. **Кактус, Георгине** нове врсте у више од 30 сорти 10 комада 1·50 кр. Могу се са ружама заједно слати. Руже шаљем упаковане у сламу.

Нови Сад, дунавска улица.

Војин Јовановић цвећар и вртар.

367 1—2

ОБЈАВА.

Због предаје локала продајемо под врло повољним условима сав дућански намештај, исти је употребљив за галантериску и гвожђарску радњу и то 40 метара рафова, 5 тезге, стаклених ормана, (лустери) полеђи за гас и још друге ствари, које су употребљиве за горе наведене струке.

Ближа извешћа код сопственика

Бем и Шрајбера
пређе **Браће М. Поповића**
Кошут Лајошева ул. бр. 13.

319 4—4

ЦИГАЉА И ЦРЕПА

може се стално добити на цигљани

Душана Теодоровића
у СТ. СИВЦУ.

Пошто ми је цигљана у близини **железнице а поред канала**, то сам у стању како железницом, тако и лађом ма на коју страну веће количине уз врло повољне цене разашиљати. 189 9—10

Недостиживо средство за негу лица и руку јесте

1525 33—100

једино прави сасвим нешкодљиви Silva crem. Одстрањује суједице мрље, сунчане пеге и све остале нечистоће. Најсигурније средство. Може се и у јутро после прања рабити. 3 теглице 4 круне без даљег трошка ако се новац напред пошље. Где се не би могло добити на ручује се из

лекарне Салватор А. Козиак Рума.

ПАПУЧА

добрих кожних женских и мушких, сваке врсте сомотских шарених по умереној цени разашиље се из

ПАПУЧАРСКЕ РАДЊЕ
Т. Ј. СТОЈАНОВИЋА
МИТРОВИЦА н/С Срем

Упозорујем моје поштоване муштерије да се са поручбинама пожуре, како би робу у највећем избору добру добили. 226 6—15

СОМБОРСКИ ОВЧИЈИ СИР.

Част ми је најучтивије врлопоштованим г. г. распродавцима и свима потрошачима **Сомборског овчијег сира**, до најповољнијег знања ставити, да је извозна сезона:

ПРИЗНАТОГ СОМБОРСКОГ ОВЧИЈЕГ СИРА
од ДУШАНА ДАЉЧЕВА

одпочета, која ће да траје ове године од **15. марта до 1. октобра п. н. к.**

Одремам поштом или железницом у дрвеним качицама од 7—40 клг. величине **уз најјефтиније дневне цене.**

СИР ЈЕ ОД ЧИСТОГ ОВЧИЈЕГ МЛЕКА

а производи се тако, да са својом **ванредном каквоћом надмаша, све светске сирева.** — Те најтоплије препоручујући исти очекујем што веће врлопоштоване налоге, које изволите непосредно шиљати на адресу:

ГЛАВНИ ИЗВОЗ
СОМБОРСКОГ ОВЧИЈЕГ СИРА
ДУШАНА ДАЉЧЕВА
СОМБОР (ZOMBOR)
Бачка.

Све налоге обављам брзо и тачно. Ценовник шаљем на захтев бадава и франко.

У Сомбору, 18. марта 1908. год.

С одличним поштовањем
Душан Даљчев.

146 2—10

Милисав Марковић

црквени сликар из Београда
у Панчеву
Алмашијева улица бр. 81.

203 8—10

Јавља славним српским црквеним општинама и г г. свештеницима, да прима и у својој творници израђује нове **иконостасе**, према свима могућим плановима и нацртима, прима **декорисање и живописање зидова** у црквама, **свете иконе** израђује у српском православном стилу, прима и израђује **литијске барјаке, рипиде дарохранилнице** и све што као украс за наше свете православне богомоље потребује.

Као уметник црквеног сликарства досада има урађених **47 цркава у Србији, 5 у Вугарској и три у Војводини**, сада се налази у Панчеву где му је повећана израда **иконостаса декорација и украс зидова на св. преображенској цркви.**

Све горе поменуте радове прима и израђује без конкуренције, за све радове пред стручним на похвалбама гарантује.

ЈЕДИНА ВЕЛИКА СРПСКА ТРГОВИНА
ПОСЛОВНИХ КЊИГА ЗА НОВЧАНЕ ЗАВОДЕ, ТРГОВАЧКЕ КУЋЕ И Т. Д. И Т. Д.
МИЛАНА ИВКОВИЋА
НОВИ САД (Ujvidék)
ћошак главне и дунавске улице

препоручује своје велико стовариште готових од најмањих до највећих **књига и изготовљава сваку пословну књигу по нарочитом раштеру и жељи. Даље артије, коверата у свакој величини и каквоћи, изврсногa мастила, прави енглески пера, оловака Шанон-Регистера, Шапирограф-апарата** за снимање писама и т д., **мастионица, правачника и све остале приборе за канцеларије по најјефтинијој цени.**

Израђује **све могуће штампарске послове** са врло **укусном израдом** и са **најновијим** словима и шарама, као брифпапира, коверата карата посетница, позивница, **акција** и т. д. по цени јефтинијој него игде. 47 86—50

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.